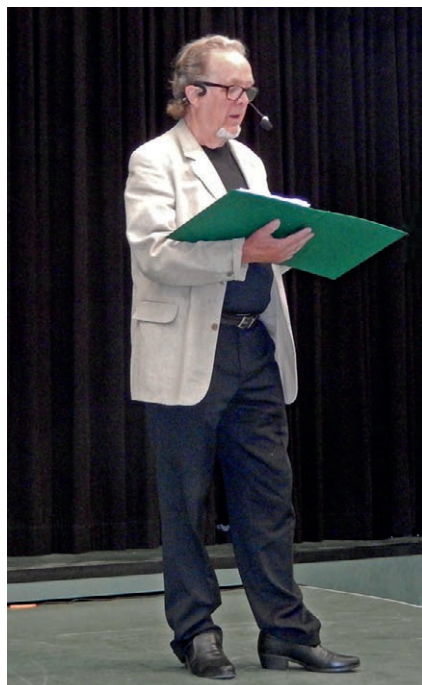

Johannesjuhlat Paimiossa 6.8.2022

Tervetulloo!-taulu: Heli Sirkesalo. Kuva: Pekka Lainio.

Päiväjuhlan juontaja Pekka Saaristo. Kuva: Liisa Katajainen. Nina Tanninen huolehti tarjottavista. Kuva: Heli Sirkesalo.

Iloisten jälleennäkemisten Johannesjuhlat

Viimiseltää päästii taas yhes juhlimaa! Paimion koulukeskuksen suuressa liikuntasalissa kaikui Maamme-laulu ja Johanneslaulu liki main 300 juhlijan voimalla. Taakse jäänyt parin vuoden koronatauko lisäsi lämminhenkistä tunnelmaa. Nyt myö oltii taas juhlimas nii ko ain ennenki!

Johannesjuhlien keittiötiimi oli yhtä aurinkoinen kuin kukka tarjoiluvastaavan Satu Tuomisen kädessä. Rokka, kesäkeitto, karjalanpiirakat, pullapitkot ja liitrakaupalla hyvää kohvia hoitui tarjolle hyväntuulisesti ja tehokkaasti. Jokainen juhliavies oli tervetullut kunniavies! Edessä vas. Satu Tuominen, Elina Tuominen, Anne-Mari Mäki ja Erja Kuopila. Takarivissä Sadun takana Sanna Sillanpää, Ulla Rekikoski, Mikko Järvinen ja Nina Tanninen. Kuva: Heli Sirkesalo

Johannesjuhlien juhlatuomikunnan pj:n Pekka Saariston juontaman päiväjuhlan ohjelma kuljetti juhla-aikeä teemasta ja tunnelmasta toiseen, harmonikkasävelistä ja tanssiryhmän esityksestä asiantunteviin puheenvuoroihin, huomionosoituksiin ja Petri Laaksosen tahdissa vauhdikkaasti euroviisuhitistä haikeampiin soituihin. Karjalaistaustaisen Petrin musiikkiesitysten aikana sain itse kaivaa nenäliinaa esiin useampaan kertaan, ja niin huomasi monen muunkin tekevän. Petrin edesmenneen äidin elämäntaivalta kunnioittava sävellys jäi erityisesti mieleeni. Katsoin sen aikana ikkunasta

näkyviä isoja koivuja, joiden latvuksia kova tuuli pyöritti ja taivutti villisti joka suuntaan. Ajatukseni vaelsivat oman suvun ja koko evakkosukupolven vaiheissa. Sodan jaloissa pyöritystä riitti ja elämä vei kauas totutusta. Emmekä aivan lintukodosta käsin tälläkään hetkellä katso menneitä ja tulevaa.

Tuntui hyvältä nähdä, miten paljon paikalla oli vielä niitä, joiden oma elämänsä oli ulottunut Johanneksesta tähän päivään. Katselin juhla-aikeä ympärilläni ja liikutuin siitä, miten paljon meillä kaikilla siinä istuvilla on yhteistä, tutuilla ja tuntemattomilla, mukaan lukien kaikki ne, jotka osallistuvat

Johannesjuhliin nyt tämän lehden välittämien tunnelmien ja kuvien avulla. Olemme sidoksissa toisiimme yhteisten sukulaisuussuhteiden lisäksi kohtalon ja perinteiden kautta.

Tuula Laurin upea tosipohjainen monologiesitys evakkoonlähdestä tarjosikin samastumispintaa varmasti jokaiselle läsnäolijalle. Juhlapuheissa tuli asiantuntevasti esille muuttunut maailmantilanne ja vaikutus mm. kotiseutumatkailuun. On löydettävä uusia toimintatapoja ainakin toistaiseksi, mutta perusajatus pysyy samana. Perinteitä vaalitaan, muistoja kerätään ja tallennetaan. Johannekselaisuus on kuulumista

yhteisöön, jonka osana kukaan meistä ei ole koskaan aivan yksin eikä irrallinen. Johannesjuhlat yhtenä päivänä vuodessa tekee näkyväksi sen, mikä on totta vuoden jokaisena päivänä. Tuo ajatus antaa turvaa ja voimaa.

Aamupäivän aikana koulukeskuksen aulaan vilisi kauniita kansallispuukuja ja eri-ikäistä juhla-kansaa. Iloinen puheensorina kaikui ja juttua riitti. – On vaan niin hyvä olla täällä omien joukossa, sanoi yksi aulan tuoliin hetkeksi lepäämään istahtanut osallistuja. –Täällä on ihan sama tunnelma kuin silloin lapsena kun olin vanhempieni mukana, sanoi nuoremman polven juhliavies. Eräs syntyperäinen johannekselainen rouva muisteli kaksipäiväisiä Johannesjuhlia 1950-luvulla iltaohjelmineen ja runsaasti osallistujineen.

Koulupiirien tapaamisten ja sukukokousten osallistujat vetäytyivät omiin luokkiinsa. Yhteen huoneeseen esille kootut, suureksi vedostetut vanhat kyläkartat sekä kansioita selattavat maarekisteriotteet kiinnostivat monia juuriensa etsijöitä sekä niitä, jotka muistavat kotikylän kulmat kirkkaasti lapsuutensa ajoilta.

Juhlapäivän aloitti aamun lämminhenkinen hartaustilaisuus Paimion Pyhän Mikaelin kirkossa. Tunnelma oli harras ja kodikas. Paimion ”oman pojan” Petri Laaksosen voimallinen esiintyminen flyygelin ääressä, liput, kansallispuvut, pastori Risto Kantosen sanat saarnastuolista Johanneksen murteella – kaikki tämä viritti juhlatunnelman. Harvoin ovat airueiden kantamat liput liehuneet niin komeasti kuin seppeleenlaskuissa sankarihaudoille tuona elokuisena lauantaina. Johannekselaisten sankarivainajien kivipaateen kaiverrettujen nimien joukossa on monen paikallaolijan edesmenneitä rakkaita. Johannesjuhlat 2022 oli muisteleminen, kiitollisuuspäivä, perinneypäivä ja ennen kaikkea ilon päivä. Eläköön elämä!

– Heli Sirkesalo –

Kaija Sipilä ja Raimo Salmi laskivat seppeleen Paimion sankarihaudalle. Airueina Ari Sillanpää ja Terhi Reponen. Kuva: Heli Sirkesalo

Yleisöä oli salin täydeltä. Kuva: Heli Sirkesalo

Hartaushetki Paimion Pyhän Mikaelin kirkossa

Seppeltenlaskijat lähdössä. Vasemmalla Hannele Kajander, Juhani Virta, Kaija Sipilä ja Raimo Salmi. Kuva: Liisa Katajainen.

Riitta Kukkonen ja Arto Kesäläinen airueina, takana Hannele Kajander ja Juhani Virta. Kuva: Heli Sirkesalo.

Johannesjuhlat alkoivat lipunnostolla Paimiossa Vistan koulukeskuksen edessä. Tuulessa liehuvat siniristiliput juhlapaikan edustalla viitoittivat tien juhla-alueille. Lipunnoston jälkeen ohjelmassa oli perinteinen hartaushetki kirkossa ja seppelien lasku muistomerkeille. Kirkossa puheen osaksi karjalan murteella piti pastori **Risto Kantonen** ja kanttorina toimi **Mika Särkijärvi**. Musiikkia esitti taiteilija **Petri Laaksonen**.

Juhlakansa hiljeni kuuntelemaan Johannes kirkonkellojen kumahdusta. Ajatus liiti entiselle kotiseudulle. Kaukana täältä seisoo oman kirkkomme mäellä nyt ortodoksikirkko. Ensimmäinen messu on pidetty viime vuoden marraskuun lopussa. Miten mahtaa muistomerkeillemme käydä? Ne saatiin sinne valtaisan työn ja voimienponnistusten tuloksena.

Pastori Kantosen rukouksen jälkeen veisattiin virsi ”Soi kunniaksi Luoja”. Saarnan aiheena oli Kirkastettu Kristus. Kristus sai Jumalalta kunnian ja kirkkauden, kun hänelle kantautui Jumalan ääni: ”Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mieltynyt.” Saamme olla turvallisella mielellä, koska Jumala

vastaa pelkoihimme. Pastori vertaili myös puheessaan Ukrainan sodan pakolaisia ja meitä evakkoja. Mitä evakkous on meiltä vaatinut? Usko Jumalan hyvytyteen on kantanut meitä elämässämme eteenpäin. Valo on meitä johdattanut. Olemme löytäneet majamme. Me vaalimme uskollisesti kotiseutomme muistoja. Pastori oli lukenut **Seppo Pirhosen** toimittaman kirjan ”Pääteasema” ja löytänyt siitä paljon ajattelemisen aiheita. Kirja kertoo karjalaisista Paimiossa. Vietimme hiljaisen hetken muistelemalla kaikkia evakoita taivaan kodissa.

Petri Laaksonen esitti upeasti useita kappaleita. Rukouksien jälkeen veisattiin virsi ”Herraa hyvää kiittääkää”. Laaksosen viimeinen laulu oli ”Hyvä tuuli”. Johannes kirkonkellot soivat uudelleen, ja urkumusiikkina oli nyt ”Jo Karjalan kunnailla”. Lippujen johdattamina seppelipartiot lähtivät muistomerkeille. Airuina olivat **Kaija Sipilä** ja **Raimo Salmi** sekä **Hannele Kajander** ja **Juhani Virta**. Kirkkokansa kokoontui muistomerkkien äärelle seuraamaan tapahtumaa.

– Liisa Katajainen –

Arvoisat kutsuvieraat, seuramme jäsenet

On koittanut pitkästä aikaa jälleen johannekselaisten juhlapäivä. Tätä juhlapäivää olemme joutuneet muutaman vuoden odottamaan, mutta olkoon tämä juhla tuon odotuksen arvoinen.

On ollut ilo nähdä tänään kylä- ja koulupiirien sekä sukuseurojen kokoontumisia ja kuulla mukavaa puheensorinaa sekä nähdä iloisia ilmeitä.

Seuran syyskokouksessa on tänään luotu suuntaviivat ensi vuoden toiminnalle ja samalla on seuran johtokunnan kokoonpanoa tarkistettu. Onnea ja menestystä tänään vaativaan tehtäväänne valituille.

Olemme uudenlaisen ajan kynnyksellä

Seuran toiminta on joutunut suurimpaan murrokseen sen jälkeen, kun matkustaminen aikoinaan entisille kotiseuduille vapautui. Ensimmäinen korona rajoitti juhlia ja kotiseutumatkailua, mutta sitten Iivana sekoitti koko Euroopan ja maailman pahoilla teoillaan. Seuran johtokunta on yrittänyt sopeuttaa viime vuosina seuran toiminnan muuttuneen tilanteen mukaiseksi. Samoin uusien ajatuksien yrittäminen osaksi laatia ensi vuoden toimintasuunnitelmaa.

Tähän asti toiminnan haasteena olemme pitäneet jäsenmäärän laskua ja nuorempien jäsenten mukaan saamista. Nyt edessä on kotiseutumatkajien hiljentyminen toistaiseksi ja toiminnan lisääminen koti-Suomen puolella. Uusi aika vaatii nyt tapaamisia ja ihmisten kohtaamisia, siksi teematilaisuuksia ja niiden toteuttajia tarvitsemme enemmän. Kylä- ja koulupiirien ja sukuseurojen toimintaa on aktivoitava, ja toivottavasti siitä tehtäisiin enemmän yhdessä Johannes-Seuran kanssa.

Maa- ja maailman politiikan epävakaus on saapunut Eurooppaan

Joitakin vuosia sitten totesin, että toivottavasti kuumien kesien 1939 ajatukset eivät voimistu Euroopassa ja saa harkitsemattomuutta valloilleen. Ajattelin, että ihmisten pitäisi osata ymmärtää historiasta, että seuraamukset voivat olla todella suuria ja laajavaikutteisia. Toisin on käynyt eikä historiasta osattu oppia kaikkea – vain julmuuksia.

Ilmeisesti joidenkin ihmisten muisti on vain käsittämättömän lyhyt taikka sitten eräillä tahoilla harjoitettu historian toisin tai uusiksi kirjoittaminen on mahdollistanut laajan aivopesun.

Haluun uskoa oikeudenmukaisuuden voittoon ja siihen, että vääryydellä ja vekkauksella ei enää 2000-luvulla maiden rajoja muuteta.

Ihmisiä vain, ei sen erikoisempia

Seuran puheenjohtajavuosi onni onni, että venäläinen neuvottelukulttuuri on pitkänpuoleista. Kaikkea kun ei saa sanoa heti, vaan asiaa pitää lähestyä tietynlaisen kaavan kautta ja vasta sitten puhutaan varsinaisesta asiasta.

Näistä aiheutui yleensä vielä sellainenkin piirre, että vaikka sovimme

asiasta kättä päälle, niin minun piti vielä matkustaa asiasta sopimaan paikan päälle, ystävyyden eleenä kaiketi. Asiat piti aina varmistaa useaan otteeseen.

Velivenäläisen valtiosta ja yhteiskuntajärjestelmästä voimme olla montaa mieltä, mutta monen venäläisen kanssa ystävästytyksiä voin todeta, että monesti yksittäisillä henkilösuhteilla on ollut paljon enemmän merkitystä kuin pro- buskoilla. Vaikeistakin asioista kyettiin keskustelemaan ja asioiden ratkaisuihin oli tärkeää, ettei kukaan menettänyt kasvojaan.

Mitäs myö tehää

Seuran tarkoituksena on sääntöjensä mukaan olla johannekselaista sukujuurta olevien sekä Karjalan ja karjalaisuuden ystävien keskinäisenä yhdyssiteenä.

Seuralle on määritelty tehtäväksi koota ja tallentaa johannekselaista kotiseutuperinnettä, historiaa ja kulttuuriarvoja sekä pyrkiä varmistamaan johannekselaisuuden säilyminen ja vahvistuminen tulevienkin sukupolvien keskuudessa.

Kas uutta kirjaa myö ruvetaan laatimaan. Koht on uutta luettavaa. Johannekselaisten sijoittuminen uusille asuinpaikkakunnille vaatii oman kirjansa. Ajatuksena on, että kirjassa käsitellään, miten elämä lähti siellä liikkeelle sekä miten evakot rikastuttivat uusien kotipitäjien elämää monin eri tavoin. Olen mielisäni siitä, että vihdoin tämä kirjahanke olisi käynnistymässä myötätulella.

Läheiset ja sukulaiset

Kun viimeistä kertaa puheenjohtajan ominaisuudessa pidän juhlien tervehdyspuhetta, niin lopuksi ajattelin muistuttaa arjen kiirestä samoin sanoin kuin vuonna juhlisti 2018.

Kiireen, jonka seurauksena moni asia jää vähemmälle. Suomalaisen tavat ovat muuttuneet merkittävästi viimeisen sadan vuoden ja erittäin paljon viimeisen viidenkymmenen vuoden aikana. Ennen oli jokapäiväistä vierailua naapurilla tai sukulaisissa. Tämän jälkeen siirryttiin sopimisen tapakulttuuriin, mikä aiheutti tapaamisten vähenemisen.

Myöhemmin työn ja harrastusten ajankäytön vaatiessa enemmän yhteisöllisyyttä muuttui tapakulttuuri jälleen. Tavattiin vain harvemmin ja pääasiassa häiden, syntymäpäivien ja hautajaisten merkeissä, joissa vakuuteltiin, että pitäisi tavata. Hieman kuten

Janne Aso. Kuva: Heli Sirkesalo

presidentti **Mauno Koiviston** sanoin ”tarttis tehä jottai”.

Tällä pohdinnalla haluan muistuttaa, että aina ei ole päivä vielä huomennakin. Kaikkea ei voi siirtää, sillä päiviemme määrä on rajallinen ja jokaisella ne ovat erilaiset. Kukaan ei voi tietää, milloin Korkeimman kutsu käy. Siksi onkin tärkeää, että asioista keskustellaan hyvissä ajoin ja perinteet kerätään talteen tänään eikä vasta huomenna. Tämä koskee niin meitä jokaista kuin Johannes-Seurankin toimintaa.

Arvoisat läsnäolijat

Johannekselaisuuden vahvistuminen on se haastellisin työ, jota ei kyetä tekemään pelkästään yksinään – vaan johannekselaisuuden vahvistumiseen tarvitaan sinua, minua ja meitä kaikkia. On meidän kaikkien yhteinen työmme siirtää jälkeläisillemme johannekselaisuus ja kertoa, mitä se meille on.

Meillä kaikilla on oma johannekselaisuusomme eikä ole yhtä ja ainutta perintöä siirrettävänä, vaan jokaisella on omanlaisensa – kuitenkin perimmäisiltä lähtökohdiltaan samanlainen, meitä kaikkia polvi polvelta yhdistävä kaipaus kauniiseen Karjalaan. Sillä muistot ovat sellaisia kuin ne haluamme muistaa.

Johannesjuhlat ovat aina olleet mahdollisuus tavata tuttuja ja haastella toisten kanssa sekä luoda sitä kaikkien kuuluttamaa iloista karjalaista perinnettä.

Paikallinen juhlatoimitoimikunta on toteuttanut antaumuksella onnistuneet juhla- ja järjestelyt ja asettanut jälleen kerran seuraavalle juhlatoimikunnalle aikamoiset haasteet. Iso kiitos teille työstänne.

Arvoisat läsnäolijat

Olette lämpimästi tervetulleita vuoden 2022 johannesjuhlaan

– Janne Aso –

Liisa Katajaisesta seuran puheenjohtaja

Johannes-Seuran syyskokous voitiin pitkästä aikaa järjestää osana juhlapäivän ohjelmaa. Seuran toimistossa pidetyt pienkokoukset vaihtuivat tuttuun isompaan mittakaavaan. Myös asialistalla oli isoja asioita. Seuran puheenjohtajana vuodesta 2009 lähtien toiminut **Janne Aso** ei enää ollut jatkamassa tehtävässä kaudella 2023-2024. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin **Liisa Katajainen**. Hänellä on vuosikymmenten tuntemus Johannes-Seuran toiminnasta muun muassa johtokuntatyössä 1997-2009 ja johtokunnan varapuheenjohtajana 2006-2009. Lisäksi hän on toiminut lehtitoimikunnan jäsenenä vuodesta

2003 alkaen sekä itsenäisenä seuran matkojen järjestäjänä ja matkaemäntänä vuodesta 2005. Muita tehtäviä ovat olleet

Hankalan koulupiiriläisten ”esimies” ja ohjelman suorittaja sekä vetäjä seuran tilaisuuksissa.

Ensi vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio vahvistettiin johtokunnan valmistelun pohjalta. Suunnitelmassa on pääosin tuttuja tapahtumia ja toimintaa. Kotiseutumatkat entiseen Johannekseen ovat kuitenkin pysähdyksissä ainakin vuoden 2023 osalta, mahdollisesti pidempäänkin, ja matkajärjestelyt suunnitellut kotimaahan. Johtokuntatyöhön panostetaan ja erilaisia jäsentapahtumia ja toimistotapaamisia järjestetään. Uusi kirjahanke on valmisteilla ja siitä tiedotetaan tarkemmin myöhemmin.

Seuran jäsenmaksu 15 € päätettiin pitää ennallaan.

Kustannusten nousupaineet, esimerkiksi painopaperin hinnan nousu, ovat nostaneet lehden tuotanto- ja postituskustannuksia ja muutos ennakoidaan pysyväksi. Lehteä tullaan julkaisemaan säännöllisesti, mutta ensi vuonna kaksosnumeroiden osuutta lisätään kustannusrakenteen parantamiseksi.

Erovoorossa olleet johtokunnan jäsenet ja varajäsenet valittiin jatkamaan tehtävässä seuraavan kaksivuotiskauden 2023-2024. Jatkokaudeksi valittiin jäsen **Jari Sairanen** (Lieto) ja varajäsen **Terhi Reponen** (Paimio), jäsen **Pekka Teräväinen** (Turku) ja varajäsen **Pirkko Etholen** (Turku), jäsen **Sari Auvainen** (Lieto) ja varajäsen **Helge Toivonen**

(Lieto) sekä jäsen **Hilkka Heinonen** (Kaarina) ja varajäsen **Arto Kesäläinen** (Kaarina).

Toiminnantarkastajiksi vuoden 2023 tilejä ja hallintoa tarkastamaan valittiin **Heimo Kukkonen** ja **Pirkko Kanervo** sekä varatoiminnantarkastajiksi **Pirjo Kukkonen** ja **Kaisa Ylhä**.

Kokouksen puheenjohtajana toimi paimiolainen **Jorma Hanhiala** ja sihteerinä seuran sihteeri **Soile Suomi**. Syyskokouksen alussa seuran puheenjohtaja Janne Aso piti seuran toimintaa ja karjalaista kotiseututoimintaa koskevan tilannekatsauksen.

– Hannu Rastas –
Teksti ja kuva

Johannesjuhlat 6.8.2022

Arvoisa juhlaväki! Hyvät johannekselaiset ja heidän jälkeläisensä!

Kari Kaunismaa Kuva: Pekka Lainio

Kiitän lämpimästi tilaisuuden järjestäjiä kutsusta tulla puhumaan tähän juhlaan. Oma suhteeni Karjalaan ja karjalaisuuteen selittyy sillä, että äitini **Aino** oli syntynyt Viipurin läänin Pyhäjärven Noitermaan Porsaanmäellä ja joutui ensimmäisen kerran evakkoon yhdeksänvuotiaana, kun talvisota alkoi. Nuo tapahtumat johtuivat tunnetusti siitä, että kaksi diktaattoria, **Hitler** ja **Stalin**, olivat kylmästi ja salaa jakaneet Euroopan etupiireihin. Tässä jaossa aiemmin Venäjän keisarikuntaan kuulunut, itsenäinen Suomi jäi Neuvostoliiton puolelle. Toisen maailmansodan kaaoksessa maamme menetti alueita, mutta säilyi kuitenkin itsenäisenä.

Olemme saaneet elää rauhan aikaa 77 vuotta. Ihmiskunnan historiassa monet asiat kuitenkin toistuvat, vaikka erimuotoisina. Tästä olemme saaneet muistutuksen tänä vuonna, kun Venäjä hyökkäsi raa'alla tavalla, tällä kertaa slaavilaiseen veljesmaahansa Ukrainaan. Syynä oli tietysti maan johdon tahto estää Ukrainaa yhdistymästä länteen, mihin siellä on vahva tahto, etenkin entisillä Itävalta-Unkarin keisarikunnan alueilla. Tämän jälkeen monet ovat jälkiviisaina väittäneet tienneensä hyökkäyksestä jo ennakolta. Vuorineuvos **Ilpo Kokkilan** mukaan useimmin tätä toistavat sellaiset, jotka eivät Venäjältä mitään tiedä eivätkä ole olleet missään tekemisissä venäläisten kanssa.

Evakkoäidin poikana, Moskovassa työskennelleenä ja venäläisistä historian oppikirjoista väitelleenä voi sanoa rehellisesti: En olisi millään uskonut, että näin brutaalia sotaa käydään keskellä Eurooppaa ja että vielä eläkeläisenä opetan Ukrainasta paenneita koululaisia Paimiossa.

Erona Karjalasta evakuoituihin koululaisiin on nyt se, että karjalaiset ymmärsivät länsisuomalaisen opettajan puhetta, mutta ukrainalaisen oppilaan on aloitettava kaikki alusta. Ukrainassa on menossa opetussuunnitelman muutos: tänne tulleista kuudesluokkalaista moni osaa englantia, mutta yläkoululaisista hyvin harva. – Karjalaisten osalta on jäänyt yksi asia askarruttamaan minua: Oliko todella niin, että osa kansakoulunopettajista syyllisti ja piti sotaorpoja muita huonompina? Olen kuullut tämän väitteen joskus, ja haluan vielä selvittää sen todenperäisyyden. Jos opettaja todella on kohdellut näin suurimman uhrin antaneita, ei ole ihme,

että opettajien synnit halutaan kostaa saman ammatin harjoittajille kolmannen ja neljänteen polveen.

Oppikirjoissa oli vapaampi aika

Moskovan suomalaisen peruskoulun rehtorina vuosina 1998–2000 sain kokea varmaan vapaimman ajan Venäjän historiassa koko vuosisataan. Vallanpitäjiä sai avoimesti arvostella ja jopa nauraa heille. Talous oli tiukalla, mutta juuri ruulan romahdus aiheutti toisaalta maan oman elintarviketuotannon elpymisen. Historian oppikirjat tuomitsivat Stalinin suuren terrorin, ja jopa Suomea syyllistäneiden Mainilan laukausten keksitty juttu torjuttiin: Tulitusta oli, mutta toiselta puolelta. Tuolloin presidentiksi tullut **Vladimir Putin** piti vuonna 1991 tapahtunutta Neuvostoliiton hajoamista vuosisadan suurimpana geopolitiittisena katastrofina. Itse kirjoitin omaan tutkimukseeni: Keski- ja Itä-Euroopassa on miljoonia ihmisiä, joiden mielestä Neuvostoliiton syntyminen oli vuosisadan suurin katastrofi.

Suomalaisilla on usein tapana nähdä Venäjä ja venäläiset vain yhtenä monoliittina, josta ei tahdo saada selvää. Ne, jotka ovat tavanneet tavallisia venäläisiä, tietävät heidän olevan ystävällisiä ja vieraanvaraisia. Huomattavana syynä vieroksumiseen on kieltemme eroavuus. Kaksi historian satraappia, **Nikolai Bobrikoff** kenraalikuvernöörinä ja **Andrej Ždanov** valvontakomission puheenjohtajana, halusivat pakottaa suomalaiset oppimaan venäjän kieltä. Seurauksena oli ankara vastustus ja haluttomuus opetella venäjää. Tämä oli valitettavaa, etenkin kun Neuvostoliitto pyrki itse estämään kansalaistensa halua oppia muita kieliä, jotta ”he eivät omaksuisi vääränlaista moraalaa”. Vain tiedusteluun eli vakoiluun koulutettavat opiskelivat länsimaisia, arabialaisia, turkinsukuista tai aasialaisia kieliä. – Suoraan puhuvia oli silti myös maan johdossa. Niinpä **Nikita Hruštšov** sanoi presidentti **Kekkoselle** vuonna 1957: ”En käsitä, miten te suomalaiset saatte niin hyviä satoja kivisillä pelloillanne. Me emme pysty samaan edes sillä maalla, jonka sodassa teiltä ryöstimme!”

Kuva: Helena Reponen

Venäjän nykyiset johtajat ovat käyneet koulunsa 1960-luvulla. Silloin mottona oli lause: ”Ihmiskunnan kehitys on jo saavuttanut korkeimman vaiheensa, sosialismin, joka on toteutettu Neuvostoliitossa.” Tähän sisältyi myös kapitalistisen maailman tuomitseminen. Historian metodiopas vakuutti lapsille, ”ettei kapitalistisissa maissa esiinny ystävyyttä, vaan viha, kiukku ja kateus hallitsevat, ja yhdistynyt kapitalistinen leiri suuntaa vihansa vapaisiin sosialistisiin maihin”. Siksi jokaisen neuvostokansalaisen on välttämätöntä oppia vihaamaan bolševismen vihollisia. – Nyt bolševismi on käsitteenä hylätty, ja sen tilalle on otettu uudelleen isänmaallisuus. Sen mukaan Venäjä on suurvalta, jonka laajeneminen on täysin luonnollista. Jokainen maata laajentanut tsaari tai presidentti on suosittu, mutta vastaavasti mahdolliset etupiiristä luopumiset johtavat hyljeksintään. Tästä selvä esimerkki on **Mihail Gorbatsšov**, joka luovutti länteen koko puskurivyöhykkeen ja salli monien neuvostotasa-valtojen itsenäistyä.

Vuonna 2000 Venäjän opetusministeriö hyväksyi uuden historian opetussuunnitelman, joka oli aikaisempaa huomattavasti liberaalimpi. Uuden ajattelun mukaan tuli arvostaa humanismin ideaa, kunnioittaa ihmistä, demokraattisia arvoja ja patriotismia sekä laajentaa kansainvälistä toistensa ymmärtämistä. Valtio ei tuolloin aiempaan tapaan pakottanut oppilaita omaksumaan yhtä ainoata oikeata maailmankatsomusta, vaan salli heidän valita vapaasti käsityksensä ja vakauksensa. Opettajan ohjekirja kielsi suoraan opettajaa istuttamasta minkään valtakunnan tai puolueen ideologiaa oppilaisiin ja vaatimasta näiltä informaation yksipuolista toistamista. – Rohkeat historianopettajat tarttuivat tilaisuuteen ja laajensivat tuntuvasti oppilaittensa näkökulmaa. Jo neuvostoaikana heitä oli ollut ainakin pienissä tasavalloissa. Virolainen tohtori **Magnus Ilmjärv** kertoi omasta koulustaan Viljannissa. Opettaja sanoi: ”Painettu teksti on kirjassa, mutta pankaa nyt kirjat pois, niin minä kerron teille, kuinka asiat oikeasti olivat.”

Ohjattua historiaa – ohjattua opetusta

Vuodesta 2007 alkaen Venäjän presidentti Putinin johdolla Kreml on vaatinut jälleen vain yhtä venäläistä historian selitystä ja pitänyt tärkeänä mahdollisimman vähäistä oppikirjojen määrää. Tämä toteutui vuonna 2017, jolloin maan opetusministeriö julkaisi uuden, edellisen kokonaan kumovan historian opetussuunnitelman. Tavoitteena on Venäjän kansalaisen identiteetin kasvattaminen: patriotismi, isänmaan rakastaminen ja kunnioittaminen sekä ylpeydetunne omasta isänmaasta. Samaan aikaan yleistivät jälleen koulujen alkeisotilaalliset harjoitukset, nuorison sotaklubit ja julkinen Yrjõnnauhojen käyttö takin rintamuksessa. Historianopettajien ammattilehden avoimet artikkelit tukahdutettiin, ja ne kertovat esimerkiksi Baltian maista sellaiseen sävyyn kuin nämä olisivat edelleen osa Venäjää.

Miten keskusjohtoinen järjestelmä on tänään ylipäättään mahdollinen? On tarkasteltava riittävän pitkää ajanjaksoa. Ortodoksikirkossa ei ole ollut koskaan reformaatiota, vaan siihen kuuluvan filosofian mukaan kaikki tapahtuu

uudelleen ”ikuisessa nykyisyydessä” ja jokaisella on yhteiskunnassa hänelle määrätty paikkansa. Tällöin säätykierro on hyvin vaikeasti toteutettavissa. Kirkko pitää yhdessä valtion kanssa itseään oikean moraalien vartijana turmeltunutta länttä vastaan. Suurin osa muiden maiden ortodoksikirkkoista on nyt tuominnut Moskovan patriarkaatin ja sen johtajan **Kirillin**. Edelleen: Venäjällä ei syntynyt lännen tapaan industrialismia, valistusta eikä porvaristoa eli keskiluokkaa. On harvojen johto, joka pitää poliittista ja taloudellista valtaa, sekä toisaalta suuri joukko tavallisia ihmisiä, jotka katsovat parhaaksi pysyä erillään politiikasta. Maaorjuus poistettiin 1861, ja kolhoosiyöntekijöillä ei ollut edes maan sisäistä passia eikä oikeutta muuttaa asuinpaikastaan muualle vuoteen 1958 saakka. Tavallisen talonpojan työn tuloksen on milloin tahansa voinut viedä pajari, tsaari, puoluesihteerit tai turvallisuuspalvelu. Se ei ole kovasti innostanut yrittämään.

Hyvät kuulijat!

Niin **Paasikivi** kuin Stalinin totesivat: ”Maantieteelle emme voi mitään.” Se tarkoittaa, että meillä on aina vieressämme Venäjä. Pidän aivan oikeana, että Suomi kuuluu Euroopan unioniin ja hyvin pian Natoon. Joistakin eroista huolimatta läntinen liittoutuminen on meidän oikea ryhmämme. Ukrainan sota loppuu jonnain päivänä, ja meidän on jollain tavoin järjestettävä suhteemme itäiseen naapuriin. Vaikka olen Venäjällä työskennellyt Moskovassa ja tehnyt tutkimusta Pietarissa, olen kahdesti vierailut äitini kotipaikalla Pyhäjärvellä. Se sijaitsee vain kivenheiton päässä Kiimajärven eli Ozero Komsomolskojen rannasta, jossa 90-luvulla olivat Putinin ja monen nykyisen johtajan datshat. Annoin kiittävän lausunnon kylän alkupäässä sijaitsevan talon emännän perunamaasta. Hän ilahtui ja sanoi: ”Bez kartoshki budet smert.” Ilman perunoita tulee kuolema. En tiedä, pääsenkö enää asiomaan normaalisti venäläisten kanssa. Toivon kuitenkin niin.

Koska olen kahdesta heimosta tulneiden vanhempien lapsi, olen nähnyt molempien hyvät ja hieman vaatimattomammakin ominaisuudet pienestä pitäen. Karjalaisten luonteesta kertoo Korpihladelle asutun **Emil Laulajaisen** reaktio. Hän sai ikämiehenä lapsiltaan lahjaksi mopedin ja sattui ajamaan kohti poliisin ratsiaa. Valkoisen kämmenen heilahduksen nähdessään hän vain käänsi päätään ja huusi: ”A mie ko en kyytii ota ensikää, näät!” Tällaisesta suhtautumisesta voi ottaa opikseen sen, että kaikkia murheita ei pidä jatkuvasti kantaa.

Tunnistan karjalaisuuden hyvistä puolista sen, että yleisesti karjalaisten on helppo lähestyä ennestään tuntemattomiakin ihmisiä. Syntymäpäitjästäni Huittisista ollut kanta-asukas, Vesi-hallituksen pääjohtaja **Simo Jaatinen** totesi: ”Evakkojen tulo on ollut paras asia, joka Huittista on kohdannut.” Aivan samoin Paimio otti sodan loppuvaiheessa vastaan runsaasti evakkoja, niin Johanneksesta kuin muualtakin Karjalasta. Tämä on ollut viisas ratkaisu, joka on ollut mukana nostamassa Suomea köyhästä maatalousmaasta koko maapallon rikkaimpien ja vapaimpien, poikkeuksellisten maiden joukkoon. Siitä meidän on syytä olla ylpeitä ja kiitollisia myös aikaisemmille sukupolville.

– Kari Kaunismaa –

Johannesjuhlat 6.8.2022

Helin juttunurkka houkutteli haastelemmaa.

Evakkoonlähtö ei unohdu

Muistojen jakaminen ja tallentaminen on tärkeää. Jokainen evakkotarina on ainutlaatuinen ja kertomisen arvoinen. Paimion koulukeskuksessa oli paikalla ilahduttavan monta monivaiheisen evakkotapahtuman läpikäynyttä syntyperäistä johannekselaista. Olimme järjestäneet aulan seinustalle pienen, kodikkaan juttunurkkauksen, johon onnistuimme poimimaan juhlayöistä muutamia haastateltavia. Kiitos heille! Tässä muistoja Maila Hartemaan evakkopolulta, lisää samassa tarinanurkassa taltioituja kertomuksia julkaisemme seuraavissa numeroissa.

Maila Hartemaa (o.s. Pyökäri) syntyi v. 1929 Pyökärin kylässä Johannes Revonsaarella. Evakkotapahtumalle lähdön tunnelmat ja tapahtumat ovat talentuneet tarkasti Hartemaan mieleen. ”Joulukuun neljäntenä päivänä sotilas kävi kotimme ovelta ilmoittamassa, että huomenna teidän täytyy lähteä ja ohjeisti ottamaan mukaan toisen alusvaatekerran sekä ruokaa viiden päivän varalle. Siitä paikasta äitimme alkoi valmistaa meille matkaevästä. Koko yön hän paistoi leipää sekä lihaa, jota oli jäisenä säilössä aitassa. Jossain välissä hän kiireesti valitsi valokuvista mukaan kaikkein tärkeimmät. Valokuvien ja talon papereiden kuljetukseen hän teki kankaan, kaulaan ripustettavan pussin”, muistelee Maila Hartemaa.

”Seuraavana päivänä, itsenäisyyspäivän aattona, puimme päällemme niin paljon vaatteita kuin vain saimme mahtumaan, kantamuksia kun ei voinut ottaa paljon. Omasta kodista lähtiesämme, reessä jo istuessamme äiti totesi tilanteen ääneen aivan erityisellä tavalla:

–Muistakaa tämä päivä aina. Nyt lähdemme eikä tiedä mitä edessä on. Sitten hän sanoi ääneen minun ja kahden sisareni nimet ja iät. Itse olin 10, sisareni 8- ja 4-vuotiaita. Isä laittoi vielä viimeksi

pönkän kotioveen. Keli oli suojainen, lumen seassa oli märkää loskaa. Matka kohti tuntematonta tulevaisuutta alkoi. Seuraavan yön ennen laivakyytiin pääsemistä vietimme Rapelilla eräässä talossa, joka oli jo täpötäynnä muita samassa tilanteessa olevia. Nukkumapaikkana oli lattia tai tuvan penkki. Itsenäisyyspäivänä sotaa pakenevat lastattiin proomuun ja matka jatkui junalla turvallisemmille seuduille.”

Talvisodan ajan ja vähän enemmänkin Hartemaa asui Kiskossa; keväällä 1942 perhe pääsi palaamaan kotisaa- relleen. Toinen evakkoonlähtö keväällä 1944 oli lopullinen. Maila oli 15-vuotias, kun hän saapui perheineen Paimioon Jokelan koululle.

”Miehiä tuli hakemaan evakkoja. Meidät vietiin aivan Sauvon rajalle Kuopilaan. Aakoisissa oli siihen aikaan sivukeskus ja osuuskauppa samassa talossa. Pääsin sinne palvelemaan talon rouvaa sekä ”sentraalisetraksi”. Yhdistin puheluita juuri siihen tyyliin kuin vanhoissa Suomi-filmeissä. Siinä tehtävässä pystyin joskus auttamaan karjalaisia löytämään toisiaan, kun seutu ja ihmiset tulivat itselle työn kautta tutuiksi. Puhelimia ei ollut kuin suurissa taloissa, moni kävi keskuksella soittamassa lääkäreitä tai muuta kiireellistä”, kertoo Maila Hartemaa. Muutaman vuoden päästä perheelle osoitettiin tila Hanhijoelta läheltä Varasvuoren hyppyrimäkeä. Omaan taloon päästiin muutamaan 40-luvun lopulla.

”Ensimmäiset muistoni Johannesjuhlista ovat Paimion Tillintuvalta, jonka pihapiirissä esitettiin näytelmää. Muistan myös, miten kansallispukuiset tytöt tanhuvivat nurmikolla. Vanhempani kävivät Johannesjuhlissa ahkerasti. Siellä tapasi kerralla paljon tuttuja ja sukulaisia Johanneksesta.”

– Heli Sirkesalo –
Teksti ja kuvat

Kuva: Liisa Katajainen

Kuva: Heli Sirkesalo

Petri Laaksosen vahvaa tulkintaa kuultiin aamulla kirkossa sekä iltapäivän pääjuhlassa, jossa taitelija yllätettiin 60-vuotispäivänsä aattona koko yleisön voimin kajautetulla onnittelulaululla ja Johannes-villasukilla, jotka Petrille luovutti **Hannele Kajander** (Kuva: Liisa Katajainen). Petri otti oitis kengät pois, laittoi lahjasukat jalkaan ja istui flyygelin ääreen.

Paimiolaisella **Helmi Hiirellä** Johannesen Kaijalan Hiirenmäeltä oli lyhyt matka Johannesjuhlille. Juttuseurana **Merja Ketola**. Kuva: Heli Sirkesalo.

Tuula Laurin tosipohjainen monologiesitys evakkoonlähdöstä tarjosi samastumispintaa varmasti jokaiselle läsnäolijalle. Kuva: Pekka Lainio

AM Dancen tanssiryhmä **Ilopilleri**. Kuva: Pekka Lainio.

Kuva: Liisa Katajainen.

Kuvassa vasemmalla kolme sukupolvea Johannesjuhlilla. Oikealla juhlatöimikunnan jäsen **Raimo Salmi**, vasemmalla hänen poikansa **Mika Salmi** ja keskellä juhlien nuorimpiin osallistujiin kuulunut **Manda Salmi**, 8 vuotta. Mika on ollut kaksi kertaa isänsä kanssa tutustumassa suvun entisiin asuinpaikkoihin Johanneksessa. Kuva: Heli Sirkesalo.

Johannesjuhlat 6.8.2022

Mis kyläs siun juuret on?

Kaksi kylää iltapäivä jatkuu marraskuussa. Paikka ja aika vielä auki.

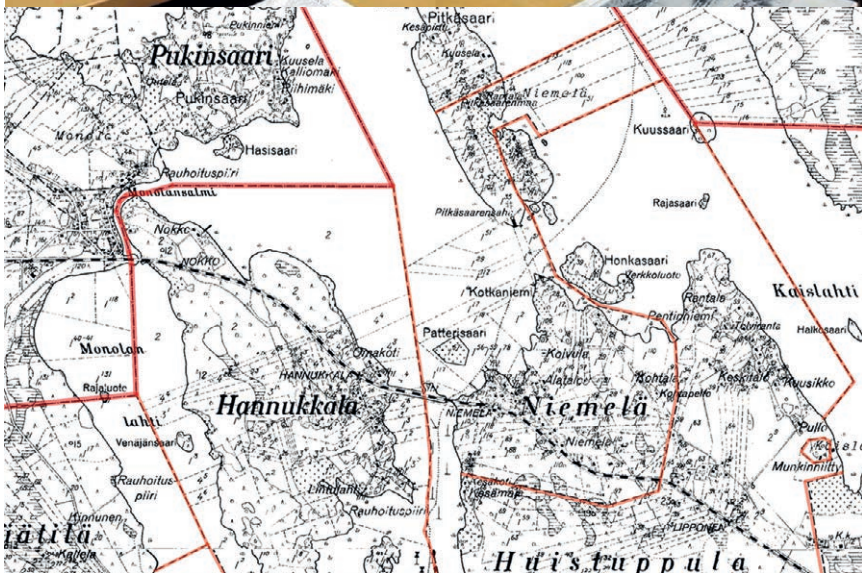
Kesäkuussa nähtiin kuvia Liedossa Karhulasta ja Koskijärveltä **Helge Toivosen** johdolla.

Nyt kun ei päästä kotikyliin, on meillä mahdollista muistella elämää siellä juurilla ennen evakkoon lähtöä. Kylistä vuorossa Hylkiälä, Kolmikesälä, Lippola ja Tikkala. Lisäksi on mahdollista tutustua Johanneksen kyläkarttoihin, joita oli esillä elokuun Johannesjuhlilla Paimiossa. Kartat saivatkin suuren suosion.

Tule etsimään juuriasi karttojen, kuvien ja kertomuksien kautta. Ota mukaan omia kuviasi. Kerro muistoja juurilta, matkoilta kylille ja saaristoon.

Haastellaan ja muistellaan kohvin parissa. Illoisia hetkiä odottelevat seuran kotiseututoimikuntalaiset **Helgen** johdolla (helge.toivonen@welho.com tai puh. 050 2611).

Kuvassa maarekistereitä tutkimassa Hannu Lenkkeri, Helinä Anttila, Seija Anttila, Helena K Reponen ja Henna Reponen. Kuva: Heli Sirkesalo.

Johannes-Seuran ansiomitat jakoivat pj **Janne Aso** ja sihteeri **Soile Suomi**. Vasemmalta: **Eira Laiho**, **Hannu Sinkkonen** ja **Seppo Sumentola**. Kuvat: Heli Sirkesalo.

Moniosaaja **Juhani "Junde" Virta** on järjestysmiehenä varmistanut että kaikki käytännön asiat hoituvat juhlapaikalla. Kiirettä ja järjestettävää on riittänyt pitkään keväällä aina lauantaiamuun asti, mutta nyt saattoi jo keskittyä Johanneslaulun sanoihin.

Kuva: Heli Sirkesalo.

Salosta saapuneet **Alexandre Chapuis** ja **Hilla Pándy** olivat ensi kertaa Johannesjuhlilla. Paimiolaissyntyisellä Hillalla on äidin puolelta johannekselaista taustaa, isän sukujuuret ovat Unkarista. Ranskalais-belgialaiseen Alexandreen Hilla tutustui opiskeluaikana kesätoissa Pariisin Euro Disneyssä.

Viisi vuotta sitten Suomeen muuttanut Alexandre on aina ollut kiinnostunut Skotlannista ja sieltä on hänen komea kilttinsäkin. Hillan kaunis Kaukolan kansallispuku on hänen äitinsä - Tai ainakin oli, naurahtaa Hilla, saan kuulemma nyt pitää sen. Kannatti lähteä Johannesjuhlille! Kuva: Heli Sirkesalo.

Harmonikkatrio Aino Tikka, Riitta Saarnivaara ja Anne-Maija Hörrkö. Kuva: Pekka Lainio.

Ruokakurssi, retkiä ja tapaamisia suunnitteilla

Johannesjuhlilla pidettyyn **Hörrkön** sukuseuran vuosikokoukseen osallistui 16 henkilöä. Puheenjohtajana toimi sukuseuran pj. **Reijo Hörrkö** ja sihteerinä **Kaija Sipilä**.

Koronaepidemian vuoksi seuran toiminta on ollut välillä pysähdyksissä, joten kokouksessa käytiin läpi ja hyväksyttiin toimintakertomus vuosilta 2019-2021. Tilinpäätös ja toiminnantarkastajan lausunto hyväksyttiin. Tilivelvollisille myönnettiin vastuuvapaus.

Toimintasuunnitelman mukaan vuosina 2022-23 pidetään ruokakurssi, järjestetään Google Earth -pohjainen Johanneksen alueen karttakatselu sekä tilaisuus dna-sukututkimustulosten pohdintaan. Suunniteltiin retket Ravattulan Ristimäelle ja Ilolan arboretumiin. Yhteistyötä **Simo Hörrkön** sukuyhdistyksen kanssa jatketaan. Toimintasuunnitelma hyväksyttiin. Jäsenmaksu sovittiin pidettäväksi entisenä 5 euronä, jonka voi maksaa jossakin järjestettävässä tapahtumassa.

Hallituksen erovuorossa ollut puheenjohtaja Reijo Hörrkö valittiin uudelleen, samoin jäsenet **Juha V. Hörrkö** ja **Pirkko Vihanto**. Toiminnantarkastajana jatkaa **Hanni Lehti** (varalla **Maritta Lehtiö**).

– Kaija Sipilä –

Saarelaisten kokous

Kokouksessa muisteltiin kahden menneen vuoden tapahtumia. Kotiseutumatkoja ei ole voitu tehdä vallitsevan maailmantilanteen vuoksi. Seuran matkakohteena oli mielenkiintoinen Lappeenranta–Mikkeli–Lahti-kierros. Mikkelin Muisti-museo on erityisen kiinnostava, ja siellä aikaa saisi kulumaan monta tuntia. Kävimme myös Simolassa, jossa pommituksen uhreina kuoli myös johannekselaisia. **Kanervon Pirkko** ja minä olimme matkalaisista ne, jotka olemme Simolan pommituksen kokeneet. Laskimme ruusut niiden muistoksi, jotka eivät siitä selvinneet.

Karjalan Liiton juhlat keräsivät runsaasti väkeä Raumalle. Tapasimme siellä tuttuja johannekselaisia. Saarelaisten pikkujoulua vietettiin toimistolla. Tarjottavat otettiin kahvila Pirskatista **Reposilta**. Aikaa vietettiin yhdessä syöden, kahvitellen, laulaen, ohjelmasta nauttien ja haastellen. Ensi vuonna voitaisiin tehdä päivän matkoja kotimaassa. Ehdotuksia kohteisiin pitäisi saada. **Terhi** ehdotti matkaa Eurajoelle, koska johannekselaisia on ollut siellä evakkona. Yritetään järjestää se ensi kesänä. Tänä vuonna joulukuussa vietämme pikkujoulua toimistolla.

– Liisa Katajainen –
Kuvat ja teksti

Päätilän koulupiiriläisten tapaaminen

Aloitettiin perinteisesti Satumaalla **Veijo Karhua** muistellen. Pidettiin hiljainen hetki poismenneiden muistoksi. Haasteltiin **Hannun** johdolla. Meitä oli 15. Hannu tiedusteli, ketkä ovat Päätilästä lähtöisin. Kaksi koulupiiriläistä nosti kätensä ja viittasi, **Lönnqvistin Valma** ja **Sinkkosien Kari** (kuva oikealla).

Toivottiin, että joskus vielä päästäisiin käymään Karjalassa.

Johtokunta toivottaa koulupiiriläisille hyvää kesän jatkoa ja syksyä. Tavataan pikkujoulussa!

– Arto Kesäläinen –

Johannes-Seuran kesäinen retki Porkkalaan

Retkeläisiä oli lähes bussin täydeltä. Ilma oli kesäisen lämmin, kun ajelimme kohti Porkkalaa. Ympäriällä levisivät laajat viljapellot. Tiet muuttuivat mutkaisiksi ja kapeiksi, mutta kuljetajamme **Arvi** selvisi niistä kiitettävästi. Olimme kiinnostuneita entisestä Porkkalan vuokra-alueesta. Porkkala sijaitsee Suomenlahden kapeimmalla kohdalla Kirkkoniemellä. Matkaa Viron pohjoisrannikolle on vain 36 km. Suomi joutui vuokraamaan Porkkalan Neuvostoliitolle sotilastukikohdaksi 50 vuoden ajaksi Moskovan välirauhassa. Sopimus allekirjoitettiin 29.9.1944. Alue oli evakuoitava kymmenessä päivässä. Alueelta evakuoitiin 7 252 asukasta irtaimistoinen ja yli 8 000 kotieläintä, peruna-, vilja- ja heinäsaato. Neuvostoliitto palautti Porkkalan Suomelle 26.1.1956. Alueella asui vuokra-aikana noin 30 000 sotilasta.

Sjundbyn linna

Kohteenamme oli Sjundbyn linnan entisen viljamakasiinin edustalla oleva aukio. Siellä meitä odotti oppaamme **Ilkka Aaltonen**. Hän kertoi meille entisen Porkkalan vuokra-alueen historiaa. Lähistöllä olevan entisen meijerin seinillä oli vielä näkyvissä venäjänkielisiä iskulauseita. Linna on ollut venäläisten komentopaikkana.

Makasiinin äärellä pauhaa koski, joka tuottaa sähköä omaan voimalaitokseen. Vieressä oli myös mylly. Linna on rakennettu 1560-luvulla. Sitä ovat asuttaneet kuuluisat aatelissuvut. Monet kuninkaalliset henkilöt ovat vierailleet linnassa. Lähes 300 vuoden ajan linna on kuulunut **Adlercreutzin** suvulle. Linnan omistavat **Margareta** ja **Christer Segersvan**. Margareta asuu yksin linnan yläkerroksessa. Linnalla on omat kummituksensa: päätön sotilashenkilö ja naishahmo, jonka askeleita on kuultu. Valitettavasti emme päässeet tutustumaan linnaan.

Kolsarin venäläinen hautausmaa

Hautausmaa sijaitsee Kirkkonummella Upinniementien varrella. Pieni polku johti suoraan hautausmaalle. Aluetta hallitsee kookas, punagraniittinen vuonna 1958 Neuvostosotilaille pystytetty muistomerkki ja laajalle alueelle levitänyt hautausmaa. Sinne on haudattu vuosina 1944–1956 lähes 500 vainajaa, suurin osa on siviilejä. Haudoista noin 200 on lasten hautoja. Sotilaiden keski-ikä oli 23 vuotta. Lapset olivat aivan nuorena kuolleita. Kaikki hautakivet ovat samanlaisia, suorakaiteen muotoisia. Alue on kuulunut entiselle merisotilastukikohdalle. Suomen valtio rahoittaa ja hoitaa aluetta. Kuuluisin sinne haudatuista vainajista on kapteeni **Ivan Belov**. Oppaamme Ilkka Aaltonen

kertoi kapteenin tarinan ja siihen liittyvän historian. Belov ammuttiin 3.11.1944 Lauttasaarella. Hänen ampujastaan ei

Opas Ilkka Aaltonen ja Villa Hummerheimin portti.

vieläkään ole varmuutta. Vihjeistä luvattiin suuri palkkio. Kapteeni Ivan Belov oli alun perin haudattu Mäkiluodolle,

Kolsarin hautausmaan muistomerkki.

joka toimi linnoituksena. Muistomerkin juurelle oli Venäjän suurlähetystö tuonut suuren, muovikukista tehdyn seppeleen. Ainakin Venäjän Voitonpäivänä 9.5. siellä on kukkia. Poistuimme hautausmaalta kuuntelemaan Ilkka Aaltosen säveltämää kaunista Porkkala-valssia. Hän säesti lauluaan haitarilla.

Villa Hummerheimin alue ja veljesten esittämä musiikki

Matka jatkui kohti Villa Hummerheimia, jonka toimitusjohtaja on Ilkka Aaltonen. Hän on monitoimi- ja -taitoinen mies. Guinnessin ennätysten kirjaan hän pääsi soittamalla silmät sidottuina 3333 kappaletta. Instrumentteina olivat piano, haitari ja kitara. Hummeripojatkvartetin hän perusti 1986.

Alueelle kuljetaan portin kautta. Hummerheimin alue on ostettu ”keikkarahoilla” vuonna 1998 ja sen suuruus on 2,35 ha. Siihen sisältyy myös meren rantaa. Alueen rakennukset ovat päärakennus torneineen, havu-, torni- ja savusauna. Majoitusrakennuksessa voi yöpyä. Juoksuhaudalla ja komentokorsulla on oma tarinansa. Juoksuhaudan hirret on saatu lahjoituksena ja peräisin Laatokan Karjalasta. Niissä on ollut paljon luoteja ja kranaatin sirpaleita. Juoksuhaudan rakensi viisi venäläistä henkilöä apunaan Ilkka Aaltonen ja **Heikki Karjalainen**.

Eräässä hirressä on venäjänkielinen teksti: ”Suomi-poika tule hakemaan meiltä leipää.” Korsuun on koottu paljon vanhaa esineistöä.

Retkiruokana oli lohikeitto ja kahvit. Ruokailun aikana kuultiin Ilkan ja hänen veljensä **Juhan** esittämää musiikkia. Juha näppäili kitaraa ja Ilkka soitti haitaria. Yleisö sai esittää laulutoivomuksia. Ilkka on tehnyt musiikkinäytelmän ”Kultainen ankka”, jonka juoni punoutuu kapteeni Ivan Belovin selvittämättömään murhaan. Näytelmän esitykset olivat lähes aina loppuunmyytyjä.

Matkakohde palautti mieleemme Suomen historiaa ja Porkkalan evakojen kokemuksia. Porkkalan evakot pääsivät takaisin. Mikään ei kuitenkaan ollut kuin ennen! Me Karjalan evakot olemme vieläkin evakkotiellä! Miksi tämä oli meidän kohtalomme? Porkkala-valssin viimeiset säkeet johdattavat sävelmän haikeaan tunnelmaan:

”Maininki rantaan raskaasti lyö.
Raskas on jättää elämäntyö,
kylmilleen koti, tyhjiksi haat
vaalijaa vaille isien maat.

Syksyinen ilta kun hämärtää
valoja ilman ikkunat jää.
Maininki rantaan raskaasti lyö
Porkkalan ylle laskeutuu yö.”

– Liisa Katajainen –
Teksti ja kuvat

Päätilän pojan tarinoita

Ahokylä

Kivitokeen ja Päätilän välissä oli Nuutilan kylä, jossa oli tila nimeltään Ahokylä. Tilaa pitivät **Jaakko** ja **Vilhelmiina** (o.s. **Uski**) **Sinkkonen**. Heillä oli kaikkiaan kahdeksan lasta, kuusi poikaa ja kaksi tyttöä. Tila oli pienehkö ja elannon toivat viljely ja karja sekä kalastus.

Kuvassa ovat lapset vaimoineen ja miehineen. Vasemmalta: **Tauno** (Take) ja vaimo **Irja**, **Väinö Rikhard** (Riku) ja **Vieno**, **Aleksander** (Aleks Ale) ja **Aune** (äitini), **Maire** (Mairekka) ja **Vilho Harju**, **Pentti** (Pentsa) ja **Helvi**, **Arvi** (Artsa) ja **Lilja** ja **Samuli** (Sami) ja **Soile**. Kuvasta puuttuvat **Elvi** (Elviskä) ja **Edvard Karhu**. Kuva on otettu joskus 1960-70-luvun vaihteessa.

Kun muistelee noita veljeksiä, niin tulee mieleen **Aleksis Kiven** seitsemän

veljestä. Noissa kuudessa veljessä on paljon samaa mitä Kivi kuvasi romaaninsa veljistä. Jokainen oli omanlaisensa yksilö, omine erityspiirteineen. Vanhemmat veljeksistä olivat vakaampia, kun taas nuoremmat olivat hyvinkin ”vilpertejä”.

Veljistä Tauno, Ale, Pentti sekä sisko Maire asettuivat evakossa Turun, Kaarinan, Piikkiön ja Paimion seuduille. Riku, Arvi ja Samuli taas pitivät majaa Porissa. Elvi ja Edvard omistivat tilan Snapperstunassa.

Tapaninpäivä oli yleensä kokoon-tumispäivä. Tällöin veljekset tapasivat vieraila vuorollaan jonkun luona muistelemassa menneitä ja ennakoivat tulevaisuutta. Veljekset olivat kovia ki-naamaan asiasta kuin asiasta! Yhtenä aiheena oli, miten suuri oli Ahokylän

talo. Jokainen muisti sen hieman eri kokoisena.

Kun sitten päästiin käymään kotiseudulla, niin minulla oli mittanauha mukana ja pääsin mittaamaan Ahokylän talon mitat. Ne olivat huomattavasti pienemmät kuin veljekset olivat muistaneet. Kukaan ei tiennyt oikeaa mittaa. Sellainen se ihmisen muisti on, asiat nähdään yleensä aina parempina.

Muistissa oli, että veljet ja siskot pitivät tiiviisti yhtä. Jokaista autettiin, mikäli tarvetta oli, ja sitä joskus oli. Ketään ei jätetty pulaan.

Päätilä oli yleensä tiivis yhteisö, jossa kaikki tunsivat toisensa ja pitivät yhtä. Yhteisiä olivat niin ilot kuin surut. Tänä päivänä siitä on esimerkkinä Johannesjuhlien kylätapaamiset.

– Kari Sinkkonen –

Karjalan teemavuosi Auranlaakson kansalaisopistossa

Auranlaakson kansalaisopisto on Turun pohjoispuolella sijaitseva neljän kunnan alueopisto, jolla on toimintaa neljässä kunnassa, Aurassa, Marttilassa, Oripäässä ja pääkunta Pöytyällä.

Lukuvuosi 2022–2023 on opistossamme linjattu erityiseksi ”Karjalan teemavuodeksi”. Sen mukaisesti ohjelmamme käsittää monenlaista luovutettuun Karjalaan ja karjalaisuuteen liittyvää tarjontaa. Seminaarien ja luentotilaisuuksien tilaisuuksien järjestämisessä saamastamme avusta ja yhteistyöstä kiitämme erityisesti aina vireää Auran kulttuuri- ja vapaa-aikatointa, Turun Torkkelin Kiltaa, Kurkijoki-Säätiötä sekä Marttilan kirjastoa.

Koulutuksiimme ja muihin tapahtumiimme voivat ottaa osaa kaikki kotipaikasta riippumatta. Otaksunkin, että mm. Karjalan teemavuotemme maanlaajuisestikin merkittävät tapahtumat tulevat houkuttelemaan runsaasti kuulijoita paikalle asuinalueemme ulkopuoleltakin. Seuraavassa ennakotietoa tulevasta tarjonnasta. Kannattaa seurata myös kansalaisopistomme www.kotisivuja.fi (www.auranlaaksonkansalaisopisto.fi), joiden kautta myös tilaisuuksiin on helppo ilmoittautua. Puhelimitse meidät tavoittaa ark. klo 9-15 numerosta 040-6722 969. Suunnitelmassa syksyille 2022 ovat mm. seuraavat seminaarit, luennot, kurssit ja muut tapahtumat:

130111 Viipuri – sinua emme unohda –seminaari Aurasali, Aura La 12.11.2022 klo 10.00–16.00

Yhden lauantapäivän kestävä seminaari, jossa asiantuntijaluennoin muistellaan Karjalan vanhaa pääkaupunkia. Luennoitsijoina rehtori, KT **Ilkka Virta**; kirjailija, FT **Anna Kortelainen**; professori emeritus **Kari Immonen** sekä dosentti, FT **Marko Tikka**. Puheenjohtajina toimivat näyttelijä **Tapio Kouki** ja **Ilkka Virta**. Ennakkoilmoittautumiset 27.10. mennessä os. www.opistopalvelut.fi/auranlaakso tai 040-6722 969 (puhelimella vain arkin klo 9–15). Osallistumismaksu 35 euroa (sis. lounas ja iltapäiväkahvi) laskutetaan ilmoittautuneilta. Toteutetaan yhteistyössä Turun Torkkelin Killan sekä Auran kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen kanssa. (35 €)

130104 Studia Generalia –luennot, syksy – Marttila Marttilan kirjasto 28.9.–9.11.2022, klo 17.30–19.00

28.9. Viipuri ja talvisotaan valmistautuminen: **Tuomo Hirvonen**, everstiluutnantti, tietokirjailija. 12.10. Viipurin kaupunki ja sen siviilielämä talvi- ja jatkosodan pyörteissä: **Ilkka Virta**, KT, rehtori. 2.11. Viipuri vihollisen armoilla – miten Karjalan pääkaupungin puolustus kesällä 1944 laiminlyötiin: **Tuomo Hirvonen**. 9.11. Lohikäärmeen hampaat – suomalaisten linnoituslaitteet Itä-Karjalassa venäläisten valokuvaamina: **Timo Soikkanen**, professori, VTT. Luentosarja toteutetaan Auranlaakson kansalaisopiston ja Marttilan kirjaston yhteistyönä. Luentoihin on vapaa pääsy. Ei ennakkoilmoittautumista.

999901 Karjalainen ilta Elisenvaaran yhtenäiskoulu, kotitalousluokka La 24.9.2022 klo 15.00–19.00

Anna Schukov: Tervetuloa Karjalaiseen iltaan! Kokkamme yhdessä kolmen ruokalajin illallisen. Alkupalaksi/pääruoan lisukkeeksi valmistamme suojärveläistä punajuurisalaattia, pääruoaksi karjalanpaistia ja pottumuussia sekä jälkiruoaksi karjalankiisseliä. Ruoanvalmistuksen ohessa haastellaan mukavia, sään salliessa pelataan kyykkää pihamaalla ja laulellaan tuttuja karjalaisia yhteislauluja. Tule mukaan, niin nautitaan karjalaisesta musiikista, herkullisesta ruoasta ja iloisesta yhdessäolosta! Kurssimaksun lisäksi raaka-ainemaksu 18 € maksetaan käteisellä opettajalle. Varaathan mahdollisimman tasarahana. Ennakkoilmoittautumiset 14.9. mennessä os. www.opistopalvelut.fi/auranlaakso/ tai puh. 040-6722 969. (17 €)

130109 Muistelemme luovutettua Karjalaa –luentokurssi Opistotalo/Liisa Hellevi –sali Torstaisin 27.10.–17.11.2022 klo 17.30–19.00

Ilkka Virta, KT, rehtori: Tämä luentokurssi vie kuulijansa aikamatkalle ennen niin kauniiseen ja vireään suomalaiseen Karjalaan. Tutustumme kokeneen Karjala-luennoitsijan ja -tutkijan opastuksella kuvin, sanoin ja kertomuksin moniin viime sodissa pakkoluovutettuihin paikkakuntiin ja niiden eilispäivän elämään: 27.10. Viipuri – vanha Karjalan pääkaupunki. 3.11. Antrea, Metsäpirtti ja Terijoki – kannakselaiset kunnat. 10.11. Johannes, Kuolemajärvi ja Koivisto – merelliset paikkakunnat Viipurin eteläpuolella. 17.11. Kurkijoki ja Sortavala – idylliset taajamat Laatokan rannalla. Luentoihin ei ole osallistumismaksua, mutta esitelmäkokonaisuuteen on paikkojen rajallisuuden vuoksi ennakkoilmoittauduttava 17.10. mennessä os. www.opistopalvelut.fi/auranlaakso/ tai puh. 040-6722 969. (17 €)

130110 ”Terveiseni mailta Karjalan” Elisenvaaran yhtenäiskoulu, Kurkisali Ke 2.11.2022 klo 18.00–20.15 Seppo Posio ja Johanna Liimatta

Historian harrastaja **Seppo Posio** kertoo ja harmonikkataiteilija **Johanna Liimatta** tunnelmoi millaista oli sota-ajan ja jälleenrakentamisen musiikkiviihde ja viihdyttäjät Kannaksen pojat **Viljo Vesterinen**, **Unto Mononen** ja **Onni Laihanen**. Muitakaan Suomen taitelijoita unohtamatta. Opistomme kuluvan lukuvuoden Karjala-teemavuoteen liittyvä ilta. Tilaisuuteen on vapaa pääsy. Ei ennakkoilmoittautumista.

810207 Piirakkakurssi, syksy Auran yhtenäiskoulun A-rakennus/kotitalousluokka Ma 30.10.2022 klo 11.00–15.00

”Tuu sie mukkaa oppimaa karjalaisten piirakoiden leivontaa!” Opitaan yhdessä kuoritaikinan tekoa, piirakoiden täytteiden valmistamista, kuoren pyörittelyä (eli ajelua) piirakkapulikalla, piirakoiden rypyttämistä sekä paistoa ja voiteltua. Lopuksi maistelemme valmistuneita lämpimäisiä. ”Samalla, ku myös leivotaa, nii myös voiaa jutustella siun makumuistoista ja siitä, mite just teillä on leivottu.” Kurssin jälkeen osaat leipoa itsenäisesti perinteisiä karjalaisia piirakoita: soikeita riisi- ja pyöreitä perunapiirakoita. Tiedät, mistä voit hankkia raaka-aineita ja saat mukaasi ruisjuuren ohjeet ja reseptit, joilla varmasti onnistut. Voidaan kokeilla myös gluteenittomien piirakoiden valmistusta. Ennakotietoja tai -taitoja perinneleipomisesta ei tarvita. Ota mukaan essu, hiussuoja, oma pulikka, sisäkengät tms. ja astia tai pussi mahdollisille kotiin viemisille. Laskutettavan kurssimaksun lisäksi peritään raaka-ainemaksu 15 euroa. Se suoritetaan käteisellä opettajalle kurssin alussa. Opettajana piirakkamestari **Anna Schukov**. (17 €)

114201 Aamukäsityöt – Yläne Yläneen kunnantalo Tiistaisin 20.9.–22.11.2022, 10.1.–21.3.2023, klo 10–13

Tiina Raumolin: Tule kokomaan tekemisen iloa käsitöiden parissa! Kurssilla opiston lukuvuoden 2022–23 Karjala-teemaan liittyen kutojat oppivat valmistamaan punapöimintaliinan ja käsityöpiiriläiset kukkilinnun joko kirjoen tai neuloen. Ryhmä sopii niin vasta-alkajille kuin käsityöharrastustaan jatkavillekin. Tilassa on kangaspuita ja luomapuut kutojia varten. (77 €) Kevätkauden 2023 ohjelmasta tiedotetaan Johannekselaisessa myöhemmin. Lisätietoja: rehtori **Ilkka Virta**, ilkka.virta@poytya.fi, 0400-960 748

Helena Reponen markkinoi
Johannekselaisen tarjousta
uusille tilaajille:

Vuoden 2022 loppunumerot
veloituksetta.

Tartu tilaisuuteen,
tarjous on vielä voimassa!

50

VUOTTA

Kattavaa isännöintipalvelua Turun alueella

Turun talousalueen suurimpana yksityisenä isännöitsijätöimistönä olemme tarjonneet kokonaisvaltaisia isännöintipalveluita jo yli 50 vuoden ajan. Se on luonut näkemyksen siitä, miten isännöintialan ammattilaisen tulee toimia.

Varsinais-Suomen Isännöintitalo Oy on auktorisoitu ja ISA r.y:n auditoima, työntekijöidensä omistama isännöitsijätöimisto.

Kaipaako taloyhtiönne ammattitaitoisen ja osaavan isännöitsijätöimistön palveluita? Ota meihin yhteyttä!

Olette lämpimästi tervetulleita tutustumaan toimistoomme!

Ari Kesäläinen, Toimitusjohtaja, RI (YAMK), AIT, ISA
p. 020 722 9944, 0400 523 194
Maariankatu 4 C, 20100 Turku
ari.kesalainen@isannointitalo.fi

www.isannointitalo.fi

Autokorjaamo Testipiste oy

Hallimestarinkatu 22
20780 KAARINA

Puh. (02) 243 5585
Faksi (02) 243 5100
Gsm (0400) 824 767
markku.hiiri@testipiste.fi

Johannekselainen

Johannekselainen ilmestyy 9 kertaa vuodessa

Kustantaja ja julkaisija:

Johannes-Seura ry

Toimisto:

Myllytie 1 (Kirkonkulma) 21500 Piikkiö, puh. 02-4795 118
Avoinna: kerran kuukaudessa keskiviikkona klo 12-17 ja kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena arkilauantaina klo 10-15. (ks. sivu 2)
www.johannes.fi
sähköposti: Johannesseura@elisanet.fi
Päätoimittaja:
Hannu Rastas, Saksantie 89, 21500 Piikkiö
Puh: 050-3541 363
Sähköposti: hannu.rastas@dlc.fi

Lehtitoimikunta:

Marjatta Haltia, Liisa Katajainen, Hannu Sinkkonen, Kaija Sipilä, Heli Sirkesalo ja päätoimittaja.

Lehden toimittajia:

Kaikki lukijamme, johannekselaiset ja heidän ystävänsä.

Ilmoitushinnat: 0,55 €/palstamm (perusteena 4-palstainen sivu, palstan maksimileveys 70 mm).
Säännöllisistä jatkuvista ilmoituksista alennus.

Kuolinilmoitukset:

- korkeus < 10 cm = 80 €
- korkeus enintään 10-15 cm = 100 €

Kiitosilmoitukset: 5 €.

Tilaushinnat vuonna 2022:

Vuosikerta (9 lehteä) 40 € Suomi ja Ruotsi, muut maat 45 €.
Lisänumerot 3 €/kpl + mahdolliset toimituskulut.
Piikkiön Osuuspankki FI54 4714 1020 0595 46.

Toimituksellinen aineisto:

Lukijoiden kirjoituksia ja kuva-aineistoa otetaan muokattavaksi julkaisemista varten tai julkaistavaksi sellaisenaan.
Vastuu ja päätökset julkaisemisesta ovat toimituksen. Julkaisemisen jälkeen alkuperäiset kuvat palautetaan, muu aineisto pyydettyäessä.

Vastuu ilmoituksista:

Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoituksen poisjäämisestä tai muusta julkaisemisesta sattuneesta virheestä lehden vastuu rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

Printhus Pori Oy

Taitto: Esa Haltia